Trẻ em - những đóa sen đầu mùa trong Đạo Phật

ISSN: 2734-9195 15:57 02/06/2025

Mỗi em bé là một hạt giống Phật tính, là một đóa sen đầu mùa. Hôm nay, em cười trong sáng giữa vườn hoa tuổi thơ, ngày mai em có thể là người thắp sáng thế giới bằng trí tuệ và từ bi.

Từ ngàn xưa, trong mọi nền văn minh nhân loại, trẻ em luôn là biểu tượng của sự tiếp nối, là hình ảnh thuần khiết của xã hội. Dưới lăng kính xã hội học, việc chăm sóc và giáo dục trẻ em không chỉ là trách nhiệm gia đình mà còn là chỉ dấu của một xã hội văn minh.

Từ góc độ Phật học, trẻ em không đơn thuần là đối tượng được thương yêu và bảo hộ, mà còn là chủ thể mang trong mình hạt giống giác ngộ.

Lịch sử thế giới hiện đại cũng dành một mốc thời gian ý nghĩa để tôn vinh và bảo vệ trẻ em. Ngày Quốc tế Thiếu nhi (International Children's Day) ra đời từ sau Hội nghị Geneva năm 1925 về quyền trẻ em, được các quốc gia xã hội chủ nghĩa, trong đó có Việt Nam, kỷ niệm vào ngày 01/06 từ năm 1950.

Tại Việt Nam, ngày này được duy trì đều đặn như một biểu tượng cho cam kết yêu thương, giáo dục và bảo vệ trẻ nhỏ, thế hệ tương lai của đất nước.

Khóa tu Búp Sen Từ Bi

Dưới ánh sáng Chính pháp, ngày Quốc tế Thiếu nhi không chỉ là dịp trao tặng quà bánh hay tổ chức hoạt động vui chơi, mà còn là cơ hội để người lớn quán chiếu lại hành vi, tâm thức và vai trò của mình đối với sự hình thành nhân cách và đạo đức của trẻ thơ.

Phật giáo nhấn mạnh: "*Mỗi hành động, lời nói, ý nghĩ hôm nay sẽ là nhân tố góp phần kiến tạo nên một thế hệ mai sau*".

Tâm hồn trẻ em là tờ giấy trắng - chớ viết bằng ngòi bút khổ đau

Trong Kinh Tăng Chi Bộ, đức Phật từng dạy: *Tâm chưa được huấn luyện thì dễ bị cuốn trôi theo dòng chảy của tham - sân - si.* Trẻ em sinh ra với tâm thức tinh khôi, dễ cảm nhận, dễ học hỏi, nhưng cũng rất dễ bị tổn thương. Nếu người lớn, cha mẹ, thầy cô, sống trong giận dữ, bạo hành hoặc thiếu hiểu biết, thì những vết mực lem ấy sẽ in hằn trên trang giấy trắng đời trẻ nhỏ, làm lu mờ ánh sáng thiện lành vốn có.

Một buổi sinh hoạt khóa tu

Giáo dục Phật giáo chỉ rõ, điều quý nhất không phải là trao cho trẻ vật chất, mà là sự hiện diện chính niệm và trái tim từ bi. Khi ta biết lắng nghe trẻ bằng sự có mặt trọn vẹn, khi ta dạy trẻ bằng nụ cười và lòng kiên nhẫn, thì dù lời dạy ấy là "hãy nhặt rác vào thùng" hay "hãy nói lời thành thật", cũng sẽ trở thành những hạt giống thiện lành gieo vào vườn tâm.

Trẻ em là Bồ tát chưa biết nói pháp

Dưới nhãn quan Đại thừa, mỗi chúng sinh đều có phật tính, đều có khả năng thành Phật. Trong Kinh Hoa Nghiêm, Bồ tát Đồng Tử, một biểu tượng của trí tuệ và tâm nguyện giác ngộ từ thuở nhỏ, cho thấy rằng sự tu tập không giới hạn độ tuổi. Một em bé có thể chưa biết tụng kinh, nhưng khi biết chia sẻ phần bánh của mình cho bạn, khi vuốt ve một con vật bị thương, khi khóc vì thấy người khác đau... thì đó chính là phật tính khởi hiện.

Người lớn thường lầm tưởng rằng dạy đạo là việc của tuổi trưởng thành. Nhưng những nguyên lý cốt lõi của phật pháp như nhân quả, lòng từ, sự buông xả... hoàn toàn có thể gieo vào tâm trẻ thơ qua những câu chuyện giản dị, qua gương sống của người lớn. Chính cha mẹ, thầy cô, nếu sống chính niệm, sẽ là "bản kinh sống" mà trẻ em âm thầm đọc mỗi ngày.

Cha mẹ - người hộ trì phật pháp đầu tiên cho con trẻ

Kinh Thiện Sinh ghi lại lời Phật dạy về sáu bổn phận của cha mẹ đối với con cái, trong đó bao gồm việc cho con học nghề, dựng vợ gả chồng, truyền thừa gia sản và hướng dẫn con sống đời đạo đức.

Trong thời đại hôm nay, truyền trao đạo đức sống chính là giúp trẻ tiếp xúc với chính pháp ngay từ nhỏ, không cần ép buộc lễ nghi, mà bằng cách gieo duyên lành: đưa con đến chùa, cho con tiếp xúc môi trường tu học, đọc kinh sách thiếu nhi, nghe pháp thoại nhẹ nhàng, chơi các trò chơi Phật giáo...

Đọc Kinh

Ngồi thiền

Lạy Phật

Những điều ấy không chỉ nuôi lớn trí tuệ mà còn giúp trẻ phát triển lòng từ, tăng trưởng nhân cách. Giữa xã hội đầy rẫy tiêu cực, môi trường phật pháp sẽ là nơi nuôi dưỡng “hạt giống Bồ tát” trong tâm hồn non trẻ.

Đó không phải là sự dạy dỗ cưỡng chế, mà là hành trình cùng con tu học và lớn lên trong chính niệm.

Đạo Phật và giấc mơ một tuổi thơ

Phật giáo không đứng ngoài xã hội, không thờ ơ với tiếng khóc của trẻ thơ. Những đứa trẻ bị bỏ rơi, bị xâm hại, bị bóc lột, bị đánh cắp tuổi thơ... là nỗi đau nhân loại mà người con Phật phải đồng cảm và hành động.

Nuôi một đứa trẻ khỏe mạnh là trách nhiệm, nhưng nuôi một đứa trẻ an lạc trong tâm hồn là hành trì Bồ tát đạo giữa đời sống.

Một đứa trẻ thiếu ăn có thể được cứu đói bằng bát cơm. Nhưng một đứa trẻ thiếu tình thương và ánh sáng hiểu biết sẽ lớn lên với vết thương vô hình, để rồi dễ dàng trở thành nạn nhân hoặc thủ phạm của những khổ đau tiếp nối.

Chăm sóc trẻ em không phải chỉ là tình thương, mà là trí tuệ và bản lĩnh chuyển hóa.

Ngày của trẻ, cũng là ngày tỉnh thức của người lớn

Quốc tế Thiếu nhi không chỉ là ngày để tặng quà hay tổ chức vui chơi. Dưới ánh sáng phật pháp, đây là ngày của tự quán chiếu:

Tôi có đang làm khổ con trẻ bằng sự vô minh của mình?

Tôi có đang gieo mầm thiện lành hay hạt giống bất thiện nơi tâm hồn thơ trẻ?

Tôi có đang truyền trao giáo lý của tình thương hay chỉ là di sản của giận dữ, lo âu và định kiến?

Thầy Khải Tuấn giao lưu cùng những vị Bồ tát tương lai tại khóa tu Búp Sen Từ Bi

Một xã hội hạnh phúc là xã hội trong đó trẻ em được lớn lên trong lòng từ ái, giữa những người lớn tỉnh thức, trong môi trường nuôi dưỡng thân tâm lành mạnh. Và để có được điều đó, mỗi người lớn phải là một "người giữ vườn" có trách nhiệm, tưới tẩm các mầm non bằng chất liệu hiểu biết và thương yêu.

Ươm mầm giác ngộ từ những bàn tay bé nhỏ

Mỗi em bé là một hạt giống phật tính, là một đóa sen đầu mùa. Hôm nay, em cười trong sáng giữa vườn hoa tuổi thơ, ngày mai em có thể là người thắp sáng thế giới bằng trí tuệ và từ bi. Chăm sóc một đứa trẻ không chỉ là trách nhiệm của người làm cha, làm mẹ, mà còn là một phần trong thực hành đạo: thực hành nuôi dưỡng hạnh phúc và chuyển hóa khổ đau nơi gốc rễ nhất của nhân loại - tuổi thơ.

Cầu chúc cho mọi trẻ em được sống trong tình thương không điều kiện, được học hỏi trong ánh sáng trí tuệ, được lớn lên giữa những người lớn chính niệm và từ bi.

Nam Mô Từ Thị Bồ Tát -vị Bồ Tát của tương lai

Tác giả: **Ngộ Minh Chương -** *Học viên Cử nhân Phật học Từ xa Khóa X - Học viện PGVN tại Tp.HCM.*